

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Att.: Nikoline Qvist Kjeldsen

Hørings svar

Kommissionens forslag vedr. EU's fælles landbrugspolitik efter 2027 og skoleordningen

Rådet for Grøn Omstilling takker for muligheden for at afgive høringssvar til Kommissionens forslag. Vi finder det afgørende, at den fælles landbrugspolitik fremover i langt højere grad understøtter en grøn omstilling af landbruget, med respekt for klima, biodiversitet og de planetære grænser. Det foreliggende forslag rummer positive elementer, men også væsentlige mangler.

Generelle bemærkninger

Et mere plantebaseret og økologisk fødevarer system kan styrke EU's uafhængighed, fødevarer sikkerhed og folkesundhed. I dag bruges det meste af landbrugsarealet til dyrefoder, som EU endda må importere store mængder af, samtidig med at jordsundheden er stærkt forringet og udbyttet truet af klimaforandringer. Ved at omlægge produktionen mod flere afgrøder direkte til menneskeføde og støtte agroøkologiske praksisser kan EU både genopbygge jordens frugtbarhed, reducere importafhængigheden, reducere udledningen af metan og sikre fødevarerforsyningen i et ændret klima.

Derfor opfordrer Rådet for Grøn Omstilling til at EU's støtteordninger belønner bæredygtig og plantebaseret produktion, og at Kommissionen følger op på anbefalingen om en Handlingsplan for Plantebaserede Fødevarer inden 2026 som blev fremlagt i Den Strategiske Dialog. En sådan plan vil understøtte både sundere kostvaner og et mere robust fødevarer system.

Kommentar til Kommissionens forslag til forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 for så vidt angår skoleordningen for frugt, grøntsager og mælk ("EU's skoleordning"), sektorspecifikke interventioner, oprettelse af en proteinsektor, krav til hamp, muligheden for handelsnormer for ost, proteinafgrøder og kød, anvendelse af tillægsimporttold, regler om tilgængeligheden af forsyninger i nødsituationer og alvorlige kriser og sikkerhedsstillelse - KOM (2025) 553

Hvis mælk fortsat skal være en del af EU's skoleordning for frugt, grønt og mælk, anbefaler Rådet for Grøn Omstilling, at skoleordningen udvides, så den også kan inkludere plantebaserede alternativer, der lever op til anerkendte ernæringsmæssige standarder. Rådet for Grøn Omstilling mener, at udbudsreglerne bør være fleksible og ernæringsbaserede, så medlemsstaterne får mulighed for at indkøbe plantebaserede produkter, der både fremmer børns sundhed og støtter bæredygtighedsmål inden for de planetære kostråd.

Vedr. L 33-25 Kommissionens forslag til forordning om betingelserne for gennemførelse af Unionens støtte til den fælles landbrugspolitik for perioden 2028-34 - KOM (2025) 560.

Øremærkning af midler til grønne tiltag

Rådet for Grøn Omstilling er bekymrede over, at den tidligere øremærkning af midler til betaling for økosystemtjenester, herunder klima og biodiversitet, ikke er en del af forslaget. Samtidig gør ophævelsen af den tidligere søjlestruktur, hvor indkomststøtte var adskilt fra støtte til bæredygtigt landbrug og udvikling af landdistrikter, at det er uklart, hvor store midler der i praksis vil blive kanaliseret til miljø- og klimaindsatser. Rådet for Grøn Omstilling er bekymret for, at disse områder nedprioriteres i forhold til kortsigtede økonomiske hensyn for medlemsstaterne og dermed bliver en svækkelse af den fælles indsats for klima og biodiversitet.

De negative eksternaliteter, herunder aftryk på naturressourcer, klima, miljø og dyrevelfærd, bør afspejles i produktionsomkostningerne, så markedspriserne bliver reelle. Jo større de negative eksternaliteter er ved et givent produktionssystem, desto mindre bør der ydes i landbrugsstøtte. Samtidig bør produkter med høje miljø- og klimabelastninger blive relativt dyrere at producere. Dette vil skabe incitament til at omlægge produktionen mod mere bæredygtige løsninger og danne grundlag for en markedsdrevet grøn omstilling baseret på markedsøkonomiske principper.

Rådet for Grøn Omstilling mener, at CAP bør understøtte grøn innovation i fødevarerproduktion, herunder støtte til avanceret bioraffinering og kaskadeudnyttelse af biomasse, så der kan opbygges grønne værdikæder til en cirkulær bioøkonomi, der både kan gavne landmænd og samfund.

Rådet for Grøn Omstilling synes, at det er ærgerligt, at der ikke sættes specifikt ind over for metan fra husdyr og lattergas fra gødning. Disse to kilder står tilsammen for størstedelen af landbrugssektorens udledninger, det er derfor ærgerligt, at disse to kilder ikke adresseres direkte.

Derudover finder Rådet for Grøn Omstilling det uklart, om EU Kommissionen skal godkende medlemsstaternes NRP, eller hvilke muligheder Kommissionen har for at presse medlemsstaterne i forhold til deres planer, da det blot fremgår, at de kan opdatere dem efter behov.

Artikel 3 – Farm steward ship

Rådet for Grøn Omstilling finder det positivt, at medlemsstaterne pålægges at udarbejde ordninger, der støtter økologisk landbrug og ekstensivering af husdyrproduktion, hvilket er nødvendige skridt for at reducere landbrugets klimapåvirkning, herunder metan.

Rådet for Grøn Omstilling er dog bekymrede ved, at artikel 3 giver medlemsstaterne stor fleksibilitet til at vælge tiltag i forhold til den grønne omstilling, da det medfører en risiko for at medlemsstaterne vælger ikke at indføre de incitament der har størst effekt på miljø, klima og biodiversitet. Dette risikerer at føre til et "race to the bottom", som kan gå ud over miljø, klima og biodiversitet.

Artikel 6 - Degressive area-based income support

Rådet for Grøn Omstilling mener, at basisindkomststøtten gradvist skal afvikles over de næste to CAP perioder. Støtten bør målrettes landbrugspraksisser, der leverer på biodiversitet, klima og dyrevelfærd samt et mere plantebaseret fødevarer system og udtagning af jord der omdannes til natur. Derfor støtter Rådet for Grøn Omstilling EU-Kommissionens forslag om, at støtten reduceres, så der maksimalt kan modtages 100.000 euro årligt, og at reduktionen sker trinvis ud for hvor meget støtte der modtages.

Artikel 11 – koblet støtte

Den koblede støtte kan i forslaget fortsat gives pr. dyr til husdyrsektoren, hvilket kan opretholde intensive produktionssystemer, selvom der indføres visse krav i nitratfølsomme zoner.

Rådet for Grøn Omstilling mener ikke, at koblet støtte til husdyrhold og markedsføring af kød- og mejeriprodukter bør opretholdes. Hvis den opretholdes, bør der stilles skrappe krav om god dyrevelfærd. Rådet for Grøn Omstilling mener i stedet, at landbrugsstøtten bør bruges til at fremme gode praksisser, der fremme omstillingen mod mere bæredygtige fødevarer- og biomasseværdikæder, generationsskifte og mere natur.

Afsluttende bemærkninger

Samlet set indebærer forslaget, at mange tidligere obligatoriske krav gøres frivillige, og at flere puljer og fonde samles i én ordning, hvilket skaber usikkerhed om, hvordan midlerne konkret vil blive fordelt. Rådet for Grøn Omstilling mener, at dette svækker den fælles europæiske indsats for klima, biodiversitet og bæredygtig fødevarerproduktion.

Der er behov for, at EU's CAP efter 2027 bliver langt mere forpligtende ift. at reducere landbrugets klimapåvirkning, beskytte biodiversitet og sikre sunde fødevarer til borgerne, både gennem de generelle støtteordninger og gennem skoleordningen.

Venlig hilsen

TRINE LANGHEDE

Rådgiver, Bioressourcer og Fødevarer

Kompagnistræde 22, 3. sal

1208 København K., Danmark